

2753

RJEČNIK

NARODNIH ZOOLOGIČKIH NAZIVA

NA SVIJET IZDAJE

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

KNJIGA PRVA

DVOŽIVCI (AMPHIBIA) I GMAZOVI (REPTILIA)

SAKUPIO I OBRADIO

DR MIROSLAV HIRTZ

ZAGREB 1928

NADBISKUPSKA TISKARA

Pripomena.

Nestašica pravoga narodnog zoologičkog jezika u našoj naučnoj knjizi ponukala me još prije dva decenija na sakupljanje narodne zoologičke terminologije. Činjenica je, da mi Hrvati i Srbi imamo jedan osobiti zoologički jezik, koji je dosad ostao gotovo neopažen i koji malo tko poznaje. Od prijeko bi dakle potrebe bilo, da se ovaj jezik temeljito prouči i zavede u naučnu knjigu, da se tako jednom za uvijek oslobodimo utjecaja tuđih jezika, loših prijevoda i kovanica, koje nikako ne odgovaraju biću i duhu našega narodnog jezika. Valja mi priznati, da je u tom pogledu nešto već i prije mene učinjeno, ali je ostalo tek kod malenih pokušaja, da ne kažem, sav taj posao kretao se u posve uskom okviru sakupljanja zoologičke nomenklature.

Nitko od mojih prethodnika nije se odvažio na težak posao sabiranja cjelokupne terminologije i frazeologije, bez koje ne može da se osnuje jedan pravi narodno-naučni zoologički jezik, kako ga već imadu drugi veliki narodi.

Vođen ovom idejom imao sam prvobitno na umu da napišem jedinstveni zoologički rječnik, koji bi u isti mah obuhvatio sve velike skupove animalnoga carstva. Ali kako je međutim građa sve većma rasla i napokon zauzela upravo goleme dimenzije, moradoh se odlučiti na podjelu građe po specijalnim područjima zoologičke sistematike, što mi se učinilo i preglednije i podesnije, jer su se pojedina područja zoologije i onako s vremenom razvila u zasebne discipline. I tako kao prva knjiga mojega zoologičkog leksikografičnog rada izlazi ovaj Rječnik, u kojem se obrađuju vertebratski razredi Dvoživaca (*Amphibia*) i Gmazova (*Reptilia*).

Već ova prva knjiga može da posluži dovoljnim svjedočanstvom o bogatstvu našega narodnog zoologičkog jezika, kad se uzme na um, da su pomenuti vertebratski razredi u našim klimatima zastupani samo malenim brojem vrsta (u svemu 57 vrsta).

Vrela ovome Rječniku u prvom su redu živa narodna riječ i pismeni spomenici tradicionalne književnosti, u drugom redu djela umjetne književnosti, napose naučne, koliko ona odiše narodnim duhom.

Stojeći neprestano u živom dodiru s našim darovitim priprostim svijetom, zalazeći i u najzabitnije krajeve i baveći se usput uporedo proučavanjem narodne knjige, pribrao sam napokon toliko podataka, da sam mogao prijeći na naučno obrađivanje građe.

Ističem, da nisam ništa od naroda primao na laku vjeru. Kod sabiranja novih imena za pojedine vrste služio sam se metodom autopsije. Za svoje tumače odabirao sam samo vrsne promatrače, a ne neuke, koji mogu da zavedu, ali nikako da upute.

Od tradicionalne literature iscrpeno je sve, do čega sam mogao doći. Držim, da će se jedva naći koji zbornik narodnih umotvorina, koji nije prošao kroz moje ruke. U istu svrhu pregledani su upravo bezbrojni naši dnevници,